

SUUREN VALIOKUNNAN LAUSUNTO 11/2010 vp

Euroopan rahoitusmarkkinoiden vakauttamis- toimet sekä talouspolitiikan koordinaation te- hostaminen

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan suuri valiokunta on 8 päivänä toukokuuta 2010 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen Euroopan rahoitusmarkkinoiden vakauttamistoimista (E 27/2010 vp).

Valtioneuvosto on lisäksi antanut asiasta täydentäviä selvityksiä 9 päivänä toukokuuta 2010, 10 päivänä toukokuuta 2010, 20 päivänä toukokuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (1. VM 20.05.2010), 5 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (2. VM 05.12.2010) sekä 10 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (3. VM 10.12.2010).

Suuri valiokunta on 2 päivänä lokakuuta 2010 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen talouspolitiikan koordinaation tehostamisen mahdollisesti edellyttämistä perussopimusmuutoksista (E 86/2010 vp).

Valtioneuvosto on lisäksi antanut asiasta täydentäviä selvityksiä 17 päivänä marraskuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (1. VNK 17.11.2010) ja 3 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (2. VNK 03.12.2010) sekä 13 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (3. VNK 13.12.2010).

Suuri valiokunta on 21 päivänä kesäkuuta 2010 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen komission tie-

donannosta Pankkien kriisinratkaisurahastot (E 53/2010 vp).

Suuri valiokunta on 8 päivänä marraskuuta 2010 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen komission tiedonannosta EU:n kehyksestä finanssialan kriisinhallinnalle (E 102/2010 vp).

Valtioneuvosto on 12 päivänä marraskuuta 2010 lähettänyt jatkokirjelmän Euroopan komission lainsäädäntöehdotuksista Euroopan unionin ja euroalueen talouspolitiikan koordinaation tehostamiseksi asiassa (U 34/2010 vp) suurelle valiokunnalle.

Suuri valiokunta on 19 päivänä marraskuuta 2010 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen komission tiedonannosta 7.10. koskien rahoitusmarkkinoiden veroja (E 103/2010 vp).

Suuri valiokunta on 26 päivänä lokakuuta 2010 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen valtioiden velkojen hallitusta uudelleenjärjestelystä ym. (E 90/2010 vp).

Valtioneuvosto on lisäksi antanut asiasta täydentäviä selvityksiä 28 päivänä lokakuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (1. VM 28.10.2010) sekä 3 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä jatkokirjelmällä (2. VNK 03.12.2010).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valiokunnan työjaostossa.

Valtiovarainministerin kuuleminen

Valtiovarainministeri Jyrki Katainen on säännöllisesti ollut valiokunnan kuultavana rahoitusmarkkinoiden vakauttamistoimista ja talouspolitiikan koordinaation tehostamishdotuksista sitä käsitelleiden EU:n neuvoston ja euromaiden sekä muiden kokousten edellä ja niiden jälkeen.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta U 34/2010 vp lausunnon (SuVL 9/2010 vp). Valiokunta on saanut jatkokirjelmästä (1. VM 12.11.2010) lausunnot perustuslakivaliokunnalta (PeVL 49/2010 vp), valtiovarainvaliokunnalta (VaVL 8/2010 vp) ja talousvaliokunnalta (TaVL 27/2010 vp); lausunnoissa käsitellään myös muita edellä luetelluista valtioneuvoston selvityksistä.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ JA SELVITYKSET

Edellä mainituissa seitsemässä valtioneuvoston kirjelmässä ja selvityksessä esitellään niitä toimia, joilla Euroopan unionissa pyritään estämään tulevaisuudessa Kreikkaa ja myöhemmin Irlantia ja muita euromaita koetelleen rahoituskriisin uudistumista.

Komission sekä Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan johtaman työryhmän tekemät ehdotukset ja valtioneuvoston näkemys niistä on selos-

tettu yksityiskohtaisesti kirjelmässä ja selvityksissä sekä erikoisvaliokuntien lausunnoissa.

Eduskunta on säädetyllä tavalla tehnyt päätökset Kreikalle annettavasta luotosta sekä Euroopan rahoitusvakausjärjestelmien aktivoimisesta Irlannin hyväksi (HE 57/2010 vp; HE 95/2010 vp; VNT 2/2010 vp), eikä näitä asioita käsitellä tässä lausunnossa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan rahoitusmarkkinoiden toukokuussa 2010 akuutiksi tunnistettu kriisi jatkuu edelleen. Niin kutsuttujen periferisten euromaiden, kuten Kreikan, Irlannin ja Portugalin, lainanotostaan maksamat korot ovat edelleen merkittävästi korkeammat kuin esimerkiksi Saksan ja Suomen obligaatiokorot. Tätä näiden valtioiden talousnäkyvien epävarmuudesta johtuvaa riskipremiota ei ole toistaiseksi kyetty alentamaan Euroopan unionin toimin. Korkopaineet ovat lisääntyneet myös Espanjan, Italian, Ranskan ja Belgian suhteen, ja jopa Saksan maksamat korot ovat kohonneet jonkin verran. Toisaalta unioni ja sen jäsenvaltiot ovat toistaiseksi välttyneet sellaisilta talouskriisin ääri-ilmiöiltä kuin talletuspako tai pankkien luotonannon laajamittainen supistuminen.

Nyt käsiteltävien, osin vasta alustavalla asteella olevien ehdotusten avulla pyritään ennalakoimaan ja estämään uusien kriisien synty tai ainakin rajaamaan kriisin vaikutuksia. Samalla pyritään luomaan menettelyjä kriisien hallintaan. Suuri valiokunta keskittyy tässä lausunnossa niihin kysymyksiin, jotka se arvioi voivan tulla ajankohtaiseksi 16. — 17.12.2010 pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. Näitä ovat ennen kaikkea pysyvää kriisinhallintamekanismia koskeva perussopimuksen muutos sekä talouspolitiikan koordinaatiota koskeva säädöspaketti.

Rahoituskriisin ja sen voittamiseksi tarkoitettujen prosessien jatkuessa on jälkitarkastelussa selvää, että kaikki aikoinaan aikapaineessa tehdyt ratkaisut eivät olleet vaihtoehdottomia. Kreikkaa koskeneen päätöksen jälkipuinti, varsinkin taakan jakoa koskevien kysymysten osal-

ta, on myötävaikuttanut markkinoiden epävakauteen. Olisi tulevan markkinavakauden kannalta tarpeellista, että tulevan pysyvää vakauttamismekanismeja koskevan ratkaisun valmistelussa myös mahdollisimman tyhjentävästi selvitetään mahdollisuudet pysyvän järjestelyn aikaisamiseen.

Talouspolitiikan koordinaation tehostaminen

Talouspolitiikan koordinaation säädöspakettia koskevassa asiassa U 34/2010 vp valtioneuvosto on jatkokirjelmässään 12.11.2010 vastannut niihin kysymyksiin, jotka valiokunta esitti aikaisemmassa lausunnossaan. Valtioneuvosto katsoo, että säädösehdoituksille ehdotettu perussopimuksen mukainen oikeusperusta näyttäisi olevan riittävä ja että ehdotuksia voi pitää myös toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen kannalta hyväksyttävänä. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan valtioneuvoston näkemykseen voidaan yhtyä eräin jatkovalmistelua koskevin reunahuomautuksin.

Valtiovarainvaliokunnan ja talousvaliokunnan lausuntoihin yhtyen suuri valiokunta uudistaa myönteisen kannanottonsa talouspolitiikan koordinaatiota käsittelevästä säädöskokonaisuudesta. Viitaten talousvaliokunnan lausuntoon suuri valiokunta toteaa, että — valiokunnan mielestä tarpeelliseen — asetusehdotukseen makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta liittyy edelleen epävarmuutta komission toimesta valittavien talousindikaattoreiden sisällöstä. Asetusehdotuksen mukaan poikkeaminen komission asettamista tunnusluvuista johtaisi puoliautomaattisiin sanktioihin. Asian jatkovalmistelussa olisi valiokunnan mielestä välttämätöntä, että komissiolle annettavan, talousindikaattoreiden valintaa koskevan toimivallan tarkkarajaisuutta lisättäisiin esimerkiksi ottamalla asetukseen esimerkkejä kysymykseen tulevista indikaattoreista tai edellyttämällä konsultaatioita ennen uusien indikaattoreiden käyttöönottoa.

Rahoitusvakausmekanismin sääntely perussopimuksessa

Saadun selvityksen mukaan joulukuun Eurooppa-neuvostossa on tarkoitus päättää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muutoksesta, jonka mukaan euromaat voisivat keskenään luoda kriisinhallintamekanismin euroalueen vakauden turvaamiseksi. Sopimusmuutos olisi mahdollista tehdä SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisessa yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä, siis Eurooppa-neuvoston yksimielisellä päätöksellä, joka on ratifioitava kaikissa jäsenvaltioissa.

Valiokunta toteaa, että nykyistä, väliaikaista kriisinhallintamekanismeja rasittaa sen juridinen epävarmuus, minkä lisäksi väliaikaisuus itsessään on ongelma. Ehdotettua perussopimusmuutosta voidaan siksi pitää perusteltuna ja tarpeellisenä.

Valiokunta toteaa perustuslakivaliokuntaan yhtyen lisäksi, että perussopimuksen yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä ei ole mahdollista päättää esimerkiksi jäsenvaltion äänioikeuden pidättämiseen johtavasta sanktiosta. Tämän suuntaisia, vielä alkusyksyllä esitettyjä, ehdotuksia ei tuotane joulukuun Eurooppa-neuvostoon, minkä vuoksi valiokunta pidättäytyy enemmästä lausumisesta.

Rahoitusmarkkinoiden ja finanssialan sääntely

Suuri valiokunta yhtyy talousvaliokunnan tavoin valtioneuvoston yleisesti myönteiseen arvioon rahoitusmarkkinoiden ja finanssialan sääntelyä koskevista, toistaiseksi alustavista ehdotuksista. Valiokunta yhtyy talousvaliokunnan esittämiin huomautuksiin ja selvityspyyntöihin sekä muistuttaa, että nämä järjestelyt tulevat olemaan keskeisessä asemassa, kun pyritään estämään rahoituskriisin uusiutuminen. Valtioneuvoston tulee aikanaan tuoda suomalaisen valtiosääntökäsityksen mukaan lainsäädännön alaan kuuluvat ehdotukset eduskunnan käsiteltäviksi myös perustuslain 96 §:n mukaisessa järjestyksessä.

EU:n toimielinten rooli rahoituskriisin hoidossa

Suuren valiokunnan on helppo yhtyä perustuslakivaliokunnan kielteiseen arvioon tavasta, jolla Lissabonin sopimuksella luotu toimielinjärjestelmä on toiminut rahoituskriisin hoidossa. Suuri valiokunta lisää, että jälkikäteen arvioiden on selvää, että unioni olisi kyennyt tekemään ajoissa tarvittavat päätökset myös perussopimuksen mukaisia menettelyjä kunnioittaen. Valiokunta painottaa, että yhteisömetodiin kuuluva komission aloitemonopoli sekä Eurooppa-neuvoston ja EU:n neuvoston säänneltyyn valmisteluun sidottu päätöksenteko luotiin varmistamaan jäsenvaltioiden tasaveroisuus päätöksenteossa ja samalla takaamaan kaikkien jäsenvaltioiden tosiasiallinen sitoutuminen tehtyihin päätöksiin. Yritykset ohittaa perussopimusta siirtämällä Euroopan komissiolle kuuluva valmistelu- ja aloi-

teoikeus Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle eivät voittaneet aikaa eivätkä jämäköittäneet unionin päätöksentekoa. Päinvastoin on mahdollista, että säädetyistä menettelyistä poikkeaminen lisäämällä keskeisten päätösten juridista epävarmuutta jopa tarpeettomasti vaikeutti rahoituskriisin oireita.

Lausunto

Lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asioissa U 34/2010 vp ja E 86/2010 vp valtioneuvoston kantaan edellä olevin huomautuksin sekä

että muiden edellä käsiteltyjen asioiden osalta valtioneuvoston tulee ottaa edellä sekä erikoisvaliokuntien lausunnoissa esitetty huomioon.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Erkki Tuomioja /sd
vpj. Eero Akaan-Penttilä /kok
vpj. Antti Kaikkonen /kesk
jäs. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Timo Juurikkala /vihr
Heli Järvinen /vihr
Pietari Jääskeläinen /ps
Kyösti Karjula /kesk
Ulla Karvo /kok
Matti Kauppila /vas
Esko Kiviranta /kesk

Markku Laukkanen /kesk
Håkan Nordman /r
Sari Palm /kd
Kari Rajamäki /sd
Jouko Skinnari /sd
Esko-Juhani Tennilä /vas
Tuulikki Ukkola /kok
Antti Vuolanne /sd
vjäs. Leena Harkimo /kok
Mauri Salo /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Peter Saramo.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Aikaisempiin maakohtaisiin tukilainoihin, Euroopan rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseen ja Euroopan rahoitusvakausvälineeseen sidotuilla miljardeilla pelastetaan pankit ja samalla saatetaan ahdinkoon vaikeuksissa olevien euromaiden pienituloiset kansalaiset.

Välillisesti ja välittömästi Suomi sidotaan näin vastaamaan summasta, joka ylittää pahimmillaan yli kymmenen miljardia euroa. Jo tehtyjen sitoumusten lisäksi edessä saattaa hyvin olla myös Portugalin, Belgian ja Espanjan tukeminen. Tällöin Suomen välillinen ja välitön vastuu kohoaa sietämättömän korkeaksi vain sen tähden, että sillä pelastetaan kevytmielisesti tai suorastaan rikoksenomaisesti velkaantuneet maat ja niitä kevytmielisesti lainoittaneet rahalaitokset.

Kukaan ei kykene sanomaan varmasti, kuinka suureksi vaikeuksiin joutuneiden maiden tuen tarve lopulta kohoaa.

On merkille pantavaa, että ilman näitä eri tukimuotoja useat pankit olisivat vaikeuksissa lainojen arvon romahdettua. Tässä vakauttamisessa on siten kyse lopultakin pankkien pelastamisesta.

Kaiken lisäksi tukemiselle asetetaan sellaisia ehtoja, että ne väistämättä heikentävät talouskasvua näissä maissa ja vaikeuttavat merkittävästi näin tukien takaisin maksua elleivät peräti estä sitä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että suuri valiokunta ei hyväksy hallituksen linjaa.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2010

Esko-Juhani Tennilä /vas
Matti Kauppila /vas

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Eurooppa-neuvosto ja unionin jäsenvaltiot ovat toimineet laittomasti, kun eivät ole noudattaneet perusopimuksen 125 artiklan säännöstä. Siinä nimenomaan kielletään jäsenvaltioita ja unionia ottamasta vastatakseen toisen jäsenvaltion sitoumuksia. Artiklan vastaisesti perustettiin rahoituskriisin seurauksena Euroopan rahoitusvakausrahoisto ja -mekanismi (EFSF, EFSM). On luotu perussopimuksen vastainen yhteisvastuun järjestelmä.

EU- ja euromaiden holtiton rahankäyttö aiotaan laittaa kuriin jälleen kerran lain ja asetusten voimin, vaikka Dublinin vakaussopimustakaan (1996) ei ole noudatettu. Asetusehdotuspaketti on susi jo syntyessään. Sen sisältö on täynnä epämääräisiä ilmaisuja ja tulkinnanvaraisuuksia, jotka lisäävät EU-byrokratiaa ja byrokraattien valtaa. Paketin pääperiaate on yksinkertainen — jos et ole kiltisti, maksat sakkoja. Tähän liittyy sopimuksen 136 artiklan muuttaminen ns. kriisinhallintamekanismin luomiseksi.

Euroopan Unioni muistuttaa entistä enemmän edesmennyttä Neuvostoliittoa. Kun Neuvostoliitossa oli vaikeuksia, vaadittiin lisää sosialismia. Kun EU:ssa on vaikeuksia, vaaditaan lisää integraatiota — pahimmillaan jopa liittovaltion luomista! EU vastaa talouskriisiin kes-

kittämällä budjettivalvontaa Brysseliin. Niin tehtiin Neuvostoliitossakin. Kyllä Moskova tiesi. Niin kauan kuin tiesi. Kansallista päätösvaltaa ei saa supistaa. Hallintopäätöksillä ei taloutta voida menestyksekkäästi hoitaa.

Perussuomalaiset eivät hyväksy EU-byrokratian lisäämistä missään muodossa. Kansallista suvereniteettia ollaan taas kerran siirtämässä EU:lle, ja heikennettäisiin mahdollisuutta omaan kansalliseen joustavaan päätöksentekoon. Tämän lainsäädäntöpaketin päällimmäinen tarkoitus on lisätä EU:n taloudellista uskottavuutta. Se on kuitenkin jo mennyt, ja tulevat ongelmat odottavat oven takana. Monilla mailla on todellisia talousvaikeuksia, ja isot jäsenmaat hamuavat koko ajan lisää valtaa. EU:n hajoaminen on vain ajan kysymys. Tulevaisuuden Eurooppa on itsenäisten kansakuntien Eurooppa, joka muodostaa yhteisen talous- ja vapaakauppa-alueen.

Mielipide

Edellä olevan perusteella katson,

että suuren valiokunnan olisi lausunnossaan tullut ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2010

Pietari Jääskeläinen /ps

ERIÄVÄ MIELIPIDE 3

Perustelut

Pidämme Euroopan komission lainsäädäntöehdotuksia Euroopan unionin ja euroalueen talouspolitiikan koordinaation tehostamiseksi pääasiassa kannatettavina linjauksina, mutta ei kaikilta osin riittävinä.

Rahoituskriisin laajentuminen ja syveneminen ovat kääntäneet sekä EU-maiden että Suomen hallituksen päätöksiä kohti sosiaalidemokraattien toukokuussa 2010 Kreikan lainajärjestelyn yhteydessä esittämiä näkemyksiä (VaVM 19/2010 vp). Nyt nämä tavoitteet saavat laajaa kannatusta ja niitä viedään eteenpäin lainsäädäntötoimin ja järjestelmämuutoksien.

Olemme useassa yhteydessä todenneet, että euroalueella pitäisi ottaa nopeasti käyttöön pankkivero ja globaalilla tasolla saada aikaan kattava rahoitusmarkkinavero. Näillä toimilla rahoitusmarkkinoiden ja rahoituslaitosten vastuuta kasvatettaisiin tulevien kriisien kustannusten kattamisessa.

Voimassa oleva vakauserjestelmä ei ole saanut rahoitusmarkkinoilla aikaan kaivattua vakautta. Epävarmuus kohdistuu siihen, miten Portugalin ja Espanjan pystyvät saamaan rahaa markkinoilta. Keskeinen syy on siinä, kun on luvattu tietty summa käytettäväksi kriisin hoitoon. Niin kauan kuin myönnettyä parhaalla luottoluokituksella olevaa luottokysyntää on ollut, velkaisen maiden luottotajajat pyrkivät pääsemään eroon alemman luottoluokituksen saatavista ja niihin sisältyvistä riskeistä. Tämä on siten ollut omiaan ruokkimaan kriisin siirtymistä velkaisista maiesta toiseen. Julkisuudessa on tähän esitetty uutta kokonaisvaltaisempaa joukkovelkakirjajärjestelmää.

Kesäkuussa 2010 perustetussa Euroopan rahoitusvakausvälineessä (ERVV) on huomattu käyttöönoton jälkeen "valuva". Tämän takia rahastosta voidaan antaa luottoja vain noin puolella siitä summasta, jonka euromaat ovat rahaston varainhankinnasta taanneet.

Saksan keskuspankin johtaja on esittänyt, että vakausvälineen rahoitusmahdollisuuksia pitää kasvattaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan euromaiden takaamille luotoille on haluttu saada korkein eli kolmen A:n luottoluokitus, jolloin rahastoon on pitänyt jättää vakuuksia lähes sama määrä, joilla vaikeuksiin joutuneita maita on luototettu. Tämä on merkinnyt käytännössä sitä, että jos esimerkiksi Espanjan kokoinen talous ajautuu vaikeuksiin, rahat eivät yksinkertaisesti riitä. Uusia ratkaisuja vakausrahaston käytön tehostamisesta ei euromaiden kesken saatua aikaa viimeisessä EU:n valtiovarainministereiden kokouksessa.

Toisaalta kyse ei olekaan valuviasta vaan siitä, että rahoitusvakausvälineellä ei ole ollut tarkoitus hoitaa mahdollisesti vaikeuksiin ajautuvaa Espanjaa ja sen vuoksi sen nimi puuttui kesäkuun Euroopan rahoitusvakausvälineen puitesopimuksesta ja takauspäätöksestä, jota käsiteltiin eduskunnassa. Valiokunnalle ei ole annettu selvitystä tästä kolmen A:n luottoluokitustarpeen aiheuttamasta luototusmahdollisuuden puolittumisesta kesäkuun 2010 Euroopan talouden vakauttamispakettiin nähden.

Epävarmuus rahoitusmarkkinoilla ei ole rauhoittunut, ja riski siitä, että se laajenee edelleen, on suuri. Suomen ei pidä hyväksyä euromaiden velkojen yhteisvastuuta, vaan jokaisen maan on itse hoidettava velkansa ja rahoituslaitosten ongelmat niin, että riskinottajat kantavat osaltaan vastuun syntyneistä tappioista.

Rahoitusmarkkinoiden riskien ja kriisien ehkäisemisen kannalta on keskeistä, että yksittäisten jäsenmaiden finanssipolitiikka on selkeässä ja tiukassa linjassa yhteisesti hyväksytyn kasvun ja vakaussopimuksen kanssa.

Vaikka Suomen taloudellinen tilanne on euroalueen moniin muihin maihin nähden paremmassa kunnossa, on meidänkin liikkumavaramme kaventunut oikeistohallituksen aikana nopeasti. Velkamme on kasvanut tällä hallituskaudella kovaa vauhtia, ja ensi vuonna valtionvelan arvioi-

daan kasvavan 85 miljardiin euroon. Hallitus siirtää tuleville hallituksille ylisuurten veronkevennysten rasitteen ja julkisen talouden sopeutustoimet sekä kasvattaa suomalaisten veronmaksajien ja Suomen taakkaa muille maille myönnettävillä lainoilla sekä takausvelvoitteilla huolestuttavalla tavalla.

Suomessa hallituksen olisi pitänyt selvittää tuen läpinäkyvyys jo tehtyjenkin ratkaisujen osalta. Olisi syytä harkita, pitäisikö osa tuesta kirjata menoksi ja tuoda asia lisäbudjetin yhteydessä eduskunnan käsittelyyn lisälainaa ottamatta ja muita budjettiolettamuksia muuttamatta? Näin saataisiin parempi tieto Suomen valtion velkaantumisen riskeistä.

Suuret luotot ja takausvastuut saattavat vaarantaa Suomen valtiontalouden kestävyuden, sa-

malla kun valtiolla on tarve tukea riittävää kasvua ja mahdollisimman hyvää työllisyyskehitystä sekä hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden tuottamista.

Asian käsittely loukkaa vakavalla tavalla eduskunnan budjettivaltaa eikä ole mahdollistanut, asian valtiontaloudellinen merkitys huomioon ottaen, riittäviä vaikutusmahdollisuuksia (VaVM 30/2010 vp).

Mielipide

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että suuri valiokunta ottaisi edellä olevan huomioon muodostaessaan kantansa esityksiin.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2010

Kari Rajamäki /sd
Antti Vuolanne /sd

ERIÄVÄ MIELIPIDE 4

Perustelut

Sosialidemokraatit pitävät Euroopan komission lainsäädäntöehdotuksia Euroopan unionin ja euroalueen talouspolitiikan koordinaation tehostamiseksi pääasiassa kannatettavina linjauksina, mutta ei kaikilta osin riittävinä.

Rahoituskriisin jatkuminen ja syventyminen ovat kääntäneet sekä EU-maiden että Suomenkin hallituksen päätöksiä kohti sosialidemokraattien toukokuussa 2010 Kreikan lainajärjestelyn yhteydessä esittämiä näkemyksiä. Tuolloin esitimme, että annettavalla tuella pitää olla tiukat ehdot. Vaadimme mm. tukiin vakuuksia ja erityisesti pankkituen antamista yleisesti hyväksytyn periaatteen mukaisesti, eli sen pitää olla avointa, vastikkeellista ja väliaikaista. Lisäksi esitimme rahoitusmarkkinoiden pelisääntöjen uudistamista sekä riskinkantokyvyn lisäämistä (VaVM 19/2010 vp). Nyt nämä tavoitteet saavat laajaa kannatusta ja niitä viedään eteenpäin lainsäädäntötoimin ja järjestelmämuutoksien.

Rahoitusmarkkinoiden riskien ja kriisien ehkäisemisen kannalta on keskeistä, että yksittäisten jäsenmaiden finanssipolitiikka on selkeässä ja tiukassa linjassa yhteisesti hyväksytyn kasvun ja vakaussopimuksen kanssa. Euromaiden talouden indikaattoreiden laadintaa, laatua ja avoimuutta sekä näiden seurantaa ja sitovuutta euromaiden tasolla pitää entisestään tehostaa ja varmistaa johtopäätösten oikea-aikaisuus. Kiinteistömarkkinoiden seurantaan ja siitä tehtäviin johtopäätöksiin pitää ryhtyä riittävän aikaisin. Esimerkiksi "asuntomarkkinoiden kuplien" havaitseminen hyvän informaation avulla on toteutettavissa. Espanjan ja Irlannin kiinteistömarkkinoiden ongelmista on varoitettu jo pitkän aikaa. Olisi tarvittu vain riittävästi poliittista tahtoa ja painostusta puuttua kehitykseen esimerkiksi kansallisella veropolitiikalla.

Euroopan vakausmekanismin (EVM) luominen on yksi ratkaisumalli, kunhan pidetään kiin-

ni siitä lähtökohdasta, että tuelle saadaan riittävät vakuudet. Yksi vaihtoehto on, että EU:n rahoitusapu rinnastettaisiin kokonaisuudessaan Kansainvälisen Valuuttarahaston IMF:n antamaan tukeen, joka velkajärjestelytilanteessa maksetaan ensisijaisesti takaisin. Pankkien tukemisen yhteydessä on varmistettava, että valtion takauksille saadaan omistusta tuettavista pankeista. Näin olisi pitänyt menetellä jo sovittujen ratkaisujen osalta. Voimassa oleva vakauserä ei ole saanut aikaan kaivattua vakautta euromaihin, kuten Irlantiin, Portugaliin ja Espanjaan. Yksi syy on ns. "hiljainen lupaus" siitä, että valtiot sitoutuvat pelastamaan pankit ja muut rahoituslaitokset vastuista.

Uusienkin järjestelmien lähtökohtana pitää olla se, että kukin maa vastaa omista veloistaan ja riskinottajat kantavat vastuun syntyneistä tappioista. Pankkien vakauserä maksujen kriisinratkaisurahastojen pitää jäädä kansalliselle tasolle, eikä eri maiden rahastojen välistä lainausta tule sallia. Valvonnan tulee olla tehokasta, ja pankkien ohella sen tulisi Suomen Fivan tapaan käsitellä Finanssitavaratalojen tärkeän osan eli vakuutusyhtiöt.

Suomessa hallituksen olisi pitänyt selvittää tuen läpinäkyvyys jo tehtyjenkin ratkaisujen osalta. Olisi syytä harkita, pitäisikö osa tuesta kirjata menoksi ja tuoda asia lisäbudjetin yhteydessä eduskunnan käsittelyyn lisälainaa ottamatta ja muita budjettiolettamuksia muuttamatta. Näin vältettäisiin Suomen valtion ylivelkaantuminen rahoituskriisin ratkaisujen seurauksena.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että suuri valiokunta ottaisi edellä olevan huomioon muodostaessaan kantansa esityksiin.

**SuVL 11/2010 vp — U 34/2010 vp, E 27/2010 vp,
E 86/2010 vp, E 53/2010 vp, E 102/2010 vp, E 103/2010**

Eriävä mielipide

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2010

Jouko Skinnari /sd

ERIÄVÄ MIELIPIDE 5

Perustelut

Vakauttamistekojen vaihtoehtottomuus ja markkinavetoisuus samoin kuin perussopimuksen muutostarve sekä päätöksen tekoon jatkuvasti liittyvä kiireen tuoma pakonomaisuus ei tuo pysyvää tasapainoa talouteen. Eurooppalaiset taloudet tai euromaat eivät pysty tyydyttämään voittotavoitteisia markkinoita. Suomen etu tulee arvioida uudelleen punniten kaikki euron tulevaisuuteen ja arvoon liittyvät vaihtoehdot, joista esimerkkejä on talousvaliokunnan lausuntoon liitettyssä eriävässä mielipiteessä 2 esitetty.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että suuri valiokunta ottaa huomioon talousvaliokunnan lausunnon eriävän mielipiteen 2 esityksen, jossa ehdotetaan, että valtioneuvosto ei sitoudu ehdotetun kaltaisiin rahoitusmarkkinajärjestelyihin, ja ottaa huomioon talousvaliokunnan lausunnon eriävän mielipiteen 2 perusteluissa esiin tuodut vaihtoehdot.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2010

Sari Palm /kd

**SuVL 11/2010 vp — U 34/2010 vp, E 27/2010 vp,
E 86/2010 vp, E 53/2010 vp, E 102/2010 vp, E 103/2010**

Eriävä mielipide